

“Elke dag verdwijnt er 7,5 hectare open ruimte onder asfalt, steen en beton. Dat is de oppervlakte van 11 voetbalvelden. Dag in, dag uit.” Deze zin uit het manifest ‘OpenRuimte AdemRuimte’ slaat meteen spijkers met koppen. Initiatiefnemer is de *Bond Beter Leefmilieu*. Vijfendertig Vlaamse organisaties – waaronder *Dialogo vzw* – en twintig prominenten uit de academische, medische en culturele wereld ondersteunen het en klagen daarmee het gebrekkige ruimtelijk beleid in Vlaanderen aan.

OpenRuimte AdemRuimte

Heel wat toekomstige projecten zullen voor nog meer lawaai, fijn stof, CO₂-uitstoot en bijkomend verkeer zorgen. De Vlaamse overheid lijkt het overzicht kwijt. Door de eenzijdige keuze voor logistiek en transport dreigt de toestand volledig onleefbaar te worden. “Het wordt de hoogste tijd dat de Vlaamse overheid zich gaat bezinnen” zegt **Jan Turf** van Bond Beter Leefmilieu (BBL). “Open ruimte is in Vlaanderen een schaars goed. Gezonde lucht ook. In geen enkele andere Europese regio

liggen wegen, woonwijken en industrie zo kriskras door elkaar. Nergens is het wegennet zo dicht of is het tekort aan zuivere lucht, bossen, natuur en open landschappen zo nijpend. In geen enkele andere regio is de nood aan een weldoordachte ruimtelijke ordening zo groot”. De initiatiefnemers hebben niet minder dan 23 projecten in kaart gebracht die één zaak gemeen hebben: ze tasten de schaarse open ruimte in Vlaanderen verder aan, versnipperen het landschap en zorgen voor extra

verkeer. Met alle gevolgen voor milieu en gezondheid van dien.

Het Manifest waarschuwt voor een eenzijdige ontwikkeling van Vlaanderen als logistieke poort van Europa. “Tal van grote infrastructuurprojecten passen in deze logistieke koorts: de aanleg van weer een nieuw dok in de Antwerpse haven, met inname van 1000 hectare open ruimte; de omvorming van het Albertkanaal tot bijkomende havenkaai (ENA), tal van ‘logistieke parken’ langs onze autowegen, delen

van het START-project, waaronder het (al vergevorderde) cargopark aan de luchthaven van Zaventem, het Seine-Schelde-Westproject voor een nieuw kanaal in het Zeebrugse achterland...”

Eenzijdig inzetten op logistiek is niet alleen ecologisch, maar ook economisch fout, zo oordelen de ondertekenaars: “Het alternatief

bloed en dat maakt ze zo schadelijk voor de gezondheid. Bij een korte blootstelling aan luchtvervuiling met fijn stof worden bestaande gezondheidsproblemen zoals luchtweginfecties en astma erger. Het aantal spoedopnames door klachten aan luchtwegen en hartaandoeningen neemt ook toe, net zoals het aantal acute sterfgevallen. Vooral bij

Volgens een grootschalig onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie zorgt lawaai voor een te hoge bloeddruk, hartproblemen, migraine, toename van depressies, meer geneesmiddelengebruik, leerachterstand bij kinderen... In Vlaanderen gaan – opnieuw volgens het milieuraapport – elk jaar 19.000 gezonde levensjaren verloren door te veel lawaai. Het

“Zet in op economische activiteiten die toenemende welvaart koppelen aan lagere milieudruk”.

voor deze logistieke keuze bestaat: zet in op economische activiteiten die toenemende welvaart koppelen aan lagere milieudruk. Help klassieke industrieën – de chemie voorop – te innoveren en zich hier te verankeren, zet in op nieuwe eco-industrieën en -diensten, op doorgedreven energiebesparing en groene energieproductie. Bovendien is en blijft er in Vlaanderen plaats voor intelligente en duurzame transport en logistiek.”

Fijn stof: de verdoken doder

Het wegverkeer veroorzaakt 30 % van de totale hoeveelheid zeer fijn stof. Vooral dieselauto's zijn daar verantwoordelijk voor. De industrie en het verwarmen van gebouwen zorgen voor de rest. Zoals de naam al aangeeft, is fijn stof een verzamelnaam voor zeer kleine (kleiner dan een honderdste van een millimeter), vervuilende stofdeeltjes in de lucht. Ze zijn dragers van tal van gevaarlijke stoffen zoals zware metalen, PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen), dioxines... Net omdat ze zo klein zijn, kunnen de stofdeeltjes diep in onze longen doordringen, tot in de kleinste longblaasjes. Daardoor wordt de vervuiling rechtstreeks opgenomen in het

ouderen met een zwakkere gezondheid.

Volgens uitgebreid onderzoek van onder meer de Wereldgezondheidsorganisatie zorgt fijn stof op lange termijn voor een vermindering van de longfunctie, een toename van chronische luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, kankers en een kortere levensverwachting. In Vlaanderen zorgt fijn stof – volgens het Milieuraapport Vlaanderen – elk jaar voor 68.000 verloren gezonde levensjaren. Het is daarmee het belangrijkste milieugerelateerde gezondheidsprobleem.

Lawaaihinder

Onze slechte ruimtelijke ordening, een dicht wegennet met een overmaat aan lintbebouwing, ligt ook mee aan de basis van geluidsoverlast. Het ongeordend volbouwen en verkavelen van de ruimte rond luchthavens creëert nog meer geluidsoverlast. Eén Vlaming op drie wordt blootgesteld aan te hoge geluidsniveaus, wat bijna het dubbele is van de rest van Europa. Lawaai is nog steeds een sterk onderschat milieu- en gezondheidsprobleem. Ook bij mensen die zich daar niet van bewust zijn, veroorzaakt geluidsoverlast gezondheidsproblemen.

komt daarmee, na luchtvervuiling, op de tweede plaats van milieufactoren die onze gezondheid bedreigen.

Broeikasgassen

De klimaatveranderingen die we de laatste 50 jaar waarnemen zijn met grote waarschijnlijkheid mede toe te schrijven aan menselijke activiteiten die de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer verhogen: voornamelijk het gebruik van fossiele brandstoffen en ontbossing. Ook transport zorgt voor een belangrijk deel van de broeikasgassen in Vlaanderen. Ondanks de toegenomen energie-efficiëntie van de meeste transportmodi is de uitstoot in absolute termen sterk toegenomen in de periode van 1990 tot 2006. Oorzaak zijn de aanzwellende transportstromen. Grote infrastructuurwerken zullen voor nog meer transport en bijgevolg ook voor meer broeikasgassen zorgen. De emissiereducties van de industrie, de landbouw en de energiesector gaan op die manier grotendeels verloren.

Meer informatie en bronnen:

www.openruimteademruimte.be

www.milieuraapport.be

www.bblyv.be